

ITY – 1. projekt

Martin Šimko
xsimko06@stud.fit.vutbr.cz

1 Hladká sazba

Hladká sazba je sazba z jednoho stupně, druhu a řezu písma sázená na stanovenou šířku odstavce. Skládá se z odstavců, které obvykle začínají zarážkou, ale mohou být sázeny i bez zarážky – rozhodující je celková grafická úprava. Odstavce jsou ukončeny východovou řádkou.

Pokud sázíme text hladkou sazbou, nelze v textu používat různé druhy a řezy písma, zvětšovat, či zmenšovat velikost písma vybraných slov. Rovněž bychom neměli používat barevné zvýraznění. Hladká sazba je určena především pro sazbu delších textů. Typicky se používá pro sazbu beletrie. Porušení konzistence sazby působí v textu rušivě a unavuje čtenářův zrak.

2 Smíšená sazba

Smíšená sazba nemá tak omezující pravidla, jako sazba hladká. Nejčastěji se klasická hladká sazba doplňuje o další řezy a druhy písma z důvodu zvýraznění důležitých pojmů. Existuje jedno důležité pravidlo:

Čím více druhů, řezů, velikostí a barev písma použijeme, tím se dokument stane čitelnější. Čtenáři to vždy ocení!!!

Tímto pravidlem byste se nikdy neměli řídit. Příliš časté zvýrazňování textových elementů a změna **VELIKOSTI** písma jednak svědčí o amatérismu autora (jaké štěstí, že do tištěných dokumentů nelze vkládat pohyblivé obrázky) a navíc to působí velmi rušivě. Dobře navržený dokument by měl obsahovat **MAXIMÁLNĚ** 4 řezy či druhy písma. Dobře navržený dokument je decentní, ne **chaotický**.

Důležitým znakem profesionálně vysázených dokumentů je konzistence používání různých druhů zvýraznění. Smíšená sazba se nejčastěji používá pro sazbu technických zpráv a vědeckých článků. Konzistentní používání zvýrazňovačů může například znamenat, že **tučný řez** písma bude vyhrazen pouze pro klíčová slova, *skloněný řez* pouze pro doposud neznámé pojmy, a že se to nebude míchat. Skloněný řez působí méně rušivě a používá se častěji. V **L^AT_EXu** pro jeho sázení používáme raději příkaz `\emph{text}` než `\textit{text}`.

U delších dokumentů technického či vědeckého charakteru bývá dobrým zvykem upozornit čtenáře na použitý styl v úvodní kapitole.

3 České odlišnosti

Česká sazba se oproti okolnímu světu v některých aspektech mírně liší. Jednou z odlišností je sazba uvozovek. Uvozovky se v češtině používají převážně pro zobrazení přímé řeči. V menší míře se

používají také pro zvýraznění přezdívek a ironie. V češtině se používají dvojité „uvozovky“ namísto anglických dvojitých „uvozovek“. Ve smíšené sazbě se řez uvozovek řídí řezem prvního uvozovaného slova. Pokud je uvozována celá věta, sází se koncová tečka před uvozovku, pokud se uvozuje slovo nebo část věty, sází se tečka za uvozovku.

V originálním L^AT_EXu bychom české uvozovky sázeli příliš pracně, proto je v balíku *czech* k dispozici příkaz `\uv{text}`, který je vysází podle českých zvyklostí.

Druhou odlišností je pravidlo pro sázení konců řádků. V české sazbě by řádek neměl končit osamocenou jednopísmennou předložkou nebo spojkou (spojkou a končit může při sazbě do 25 liter). Abychom csL^AT_EXu zabránili v sázení osamocených předložek, vkládáme mezi předložku a slovo nezlomitelnou mezeru znakem `~` (vlnka, tilda). Pro automatické doplnění nezlomitelných mezer slouží volně šiřitelný program *vlna*¹.

¹Tento program lze stáhnout z adresy <ftp://math.feld.cvut.cz/pub/olsak/vlna/>.